

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJIH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

15. februar 2013.

TRANSNJEFT: Počistićemo posrednike

(str.4)

[Kredit i proširenje posla sa Exxonom](#)

[Novi proizvodni koncept u Barenovom moru](#)

[Lukoil – 1,4 mlrd.\\$ u dizel Euro-5](#)

[Eni u problemima zbog Saipema](#)

[Pad profita i nastavak prodaje aktive](#)

[Mega investicije oborile akciju Gasproma](#)

[Trans-jadranski gasovod bliži Šah Deniz](#)

[Manje sumpora! Upozorenje i Srbiji](#)

MOSKVA – Rosnjeft je saopštio u sredu da je kompanija potpisala ugovor o kreditu od 14,2 milijardi dolara radi finansiranja kupovine polovine britansko-ruskog naftnog ulaganja TNK-BP od grupe ruskih milijardera iz konzorcijuma AAR. Rosnjeft je prošle godine ugovorio kupovinu ove kompanije od oba njega vlasnika, AAR-a i britanskog BP-a, za ukupno 55 milijardi dolara. U decembru 2012. ruska državna kompanija je zbog tog posla već podigla od banaka zajam od 16,8 milijardi dolara.

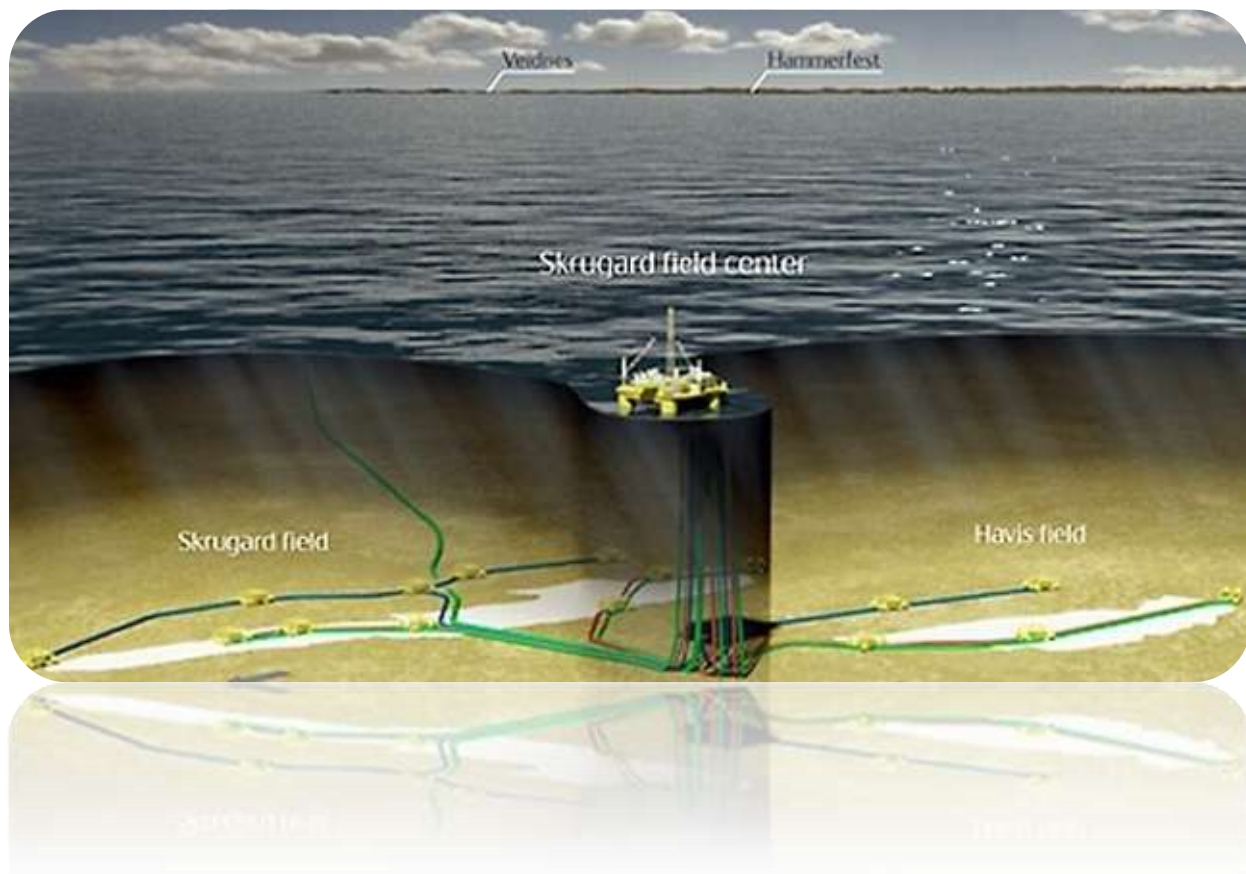
MOSKVA – Iz Rosnjeft je u sredu kratko saopšteno da upravni odbor kompanije odobrio „proširenje“ saradnje sa američkim Exxon Mobil-om, bez preciziranja. *Reuters* dan kasnije iz izvora bliskog ruskom naftašu saznaje da će Rosnjeft neke od svojih 12, prošle nedelje dobijenih, licenci za istraživanja u Arktiku (vidi [NEDELJA 8. feb. 2013](#)) uključiti u partnerstvo sa Exxon-om.

TOKIO – Japanska državna banka za međunarodnu saradnju (JBIC) odobrila je u nedelju zajam od tri milijarde dolara emiratskoj naftnoj kompaniji Abu Dhabi National Oil, ili ADNOC, u okviru strategije jačanja energetske bezbednosti Japana, saopšteno je iz ministarstva energije, trgovine i industrije u Tokiju. JBIC je prethodno odobrila dva kredita od po tri milijarde dolara ADNOC-u, 2007. i 2010. godine. *KUNA*

1

OSLO – Norveški Statoil je obelodanio koncept razvoja novootkrivenih naftnih polja Skrugard i Havis u Barenovom moru (kombinovane rezerve od 400 do 600 miliona proizvodno mogućih barela nafte), koji uključuje jednu plutajuću, polu-potopljenu proizvodnu jedinicu, povezanu 280

2

km dugim naftovodom sa prerađivačkim terminalom Veidnes na kopnu, blizu najsevernijeg norveškog grada Honingsvag. Nafta će tu biti skladištena u planinske kaverne, pre nego što se transportuje dalje tankerima. Statoil ocenjuje da će ovaj koncept olakšati i učiniti profitabilnijim buduća istraživanja i otkrića ležišta nafte. **Upstream**

NJUJORK – CEO Enija Paolo Scaroni najavio je mogućnost da njegova kompanija proda svoju (43% udela) naftno-gasnu servisnu podfirmu Saipem. On je na jednoj konferenciji u Njujorku rekao da prodaja Saipema nije prioritet, „ali o tome možemo da razmislimo u budućnosti“. Prošlog meseca je Saipem, najveća evropska servisna grupa, objavila šokantan pad profita u 2012. i turobne prognoze za 2013, neposredno posle otkrivanja njene i Scaronijeve moguće umešanosti u jedan korupcijski skandal u Alžiru. **Upstream**

ABU DABI – Gasna kompanija Dana Gas najavila je ubrzanu prodaju paketa od 1,6% deonice mađarske naftne i gasne grupe MOL, zbog finansijskih problema sa kojima je ta firma iz Abu Dabija suočena. Dana Gas trenutno poseduje 3% akcija MOL-a do kojih je došla sporazumom s MOL-om o zameni vlasničkih udela prilikom ulaska mađarske kompanije u zajedničke gasne projekte u Pakistanu 2009. godine. Finansijski analitičari i uprava MOL-a s velikim zanimanjem prate kako će se ova hitna prodaja odraziti na ukupnu vrednost akcija mađarske grupacije, prenosi **Portfolio.hu**

PEKING – Od nekada apsolutno državne naftne industrije Kine, dve trećine firmi u tom sektoru je u avgustu prošle godine imalo privatne vlasnike, prenosi ruski portal **Oil and Gas Eurasia**. Prema izveštaju najveće kineske naftne firme, državnog CNPC-a,

preokret je počeo od kako je

kineska vlada u maju 2010. godine objavila smernice za potsticanje privatnih investicija. Sada ukupno 877 privatnih firmi posluje u segmentu prerade nafte, uključujući i 50 rafinerija, koje čine 7,1% udela u ukupnim rafinerijskim kapacitetima. Do kraja 2011. godine broj privatnih benzinskih stanica dostigao je 44.000, što je 46% tržišta. Takođe, u 2011. godini je prvi put šest privatnih firmi uključeno u nacionalni sistem strateških rezervi nafte.

PARIZ – Francuski Total objavio je u sredu pad profita od 13% u 2012. godini, uprkos rastu ukupnih prihoda. Kompanija je ostvarila godišnji profit od 10,8 milijardi evra (14,5 mlrd.\$), u odnosu na 12,3 mlrd.€ iz 2011. godine. Negativan efekat na dobit izazvan je prvenstveno prinudnog prekida proizvodnje iz gasnog polja Elgin u Britaniji, napada na gasovod u Jemenu, poplava u Nigeriji i jednokratni porez od 4% na zalihe derivata u Francuskoj, prenosi **Fox News**. CEO kompanije Christophe de Margerie (na slici) je saopštio da u ovoj godini očekuje prodaju poslova u vrednosti devet milijardi dolara, uključujući prošle nedelje najavljenju prodaju gasne transportne i skladišne podgrime TIGF.

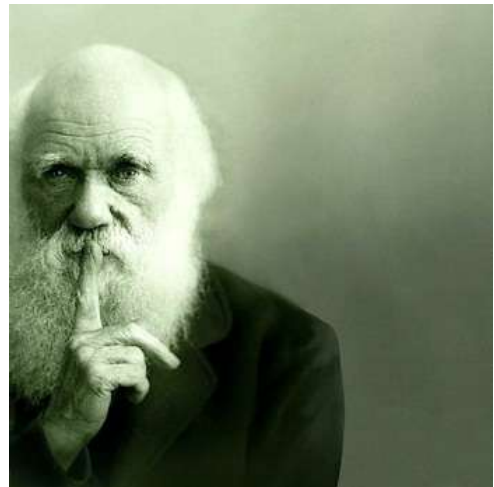

VOLGOGRAD – Lukoil je u četvrtak objavio početak gradnje u svojoj rafineriji u Volgogradu 1,4 milijarde dolara skupog procesnog postrojenja za dobijanje dizela sa ultra niskim sadržajem sumpora. Projekat će povećati proizvodnju - najtraženijeg goriva na tržištu EU - dizela Euro-5 na 1,8 miliona tona godišnje, saopšteno je 14. februara iz kompanije. Projekat se planira da bude završen do kraja 2015.godine. **Bloomberg**

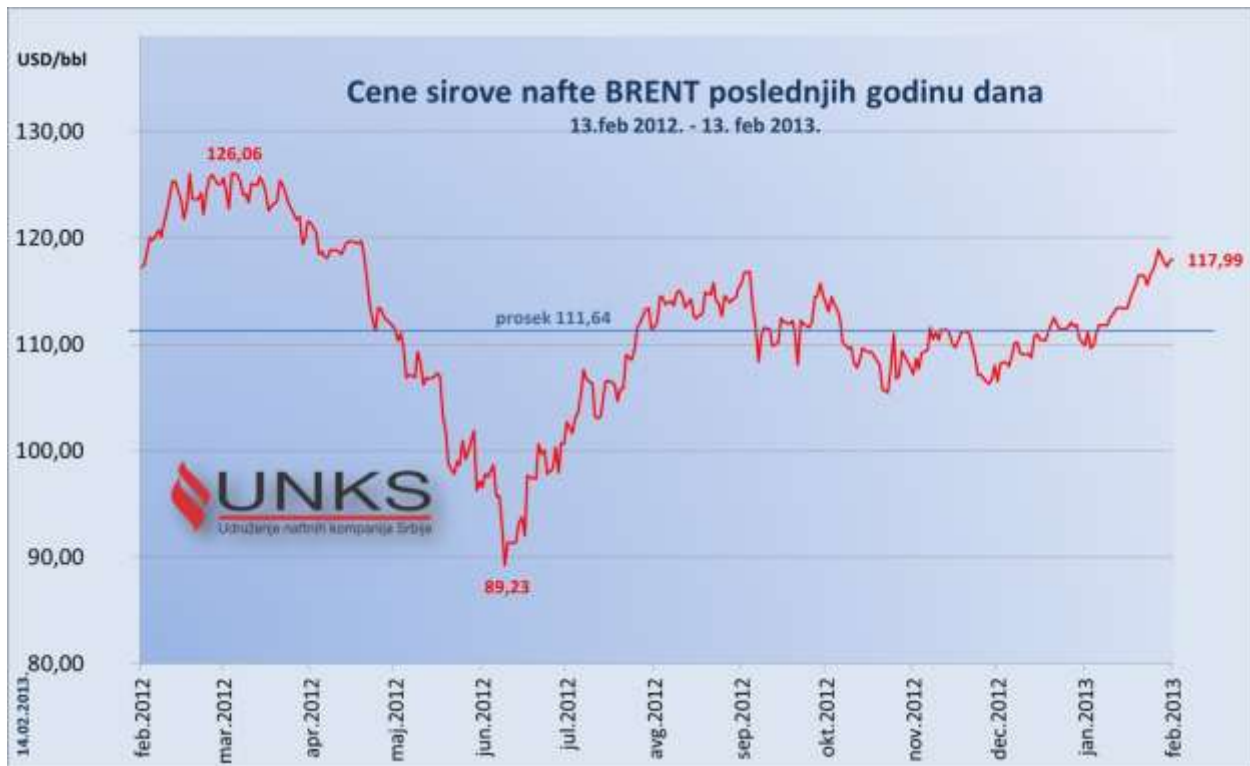
ANKARA - Turkish Petroleum Corporation (TPAO) i Shell potpisali su u četvrtak 14. februara ugovor o istraživanju nafte i prirodnog gasa na zapadu Crnog mora, javlja turska agencija **Anadolu**. Ministar energije Turske Taner Jildiz rekao je da je vrednost ugovora 350 miliona dolara.

GEOPOLITIKA, REGULATIVA, CENE

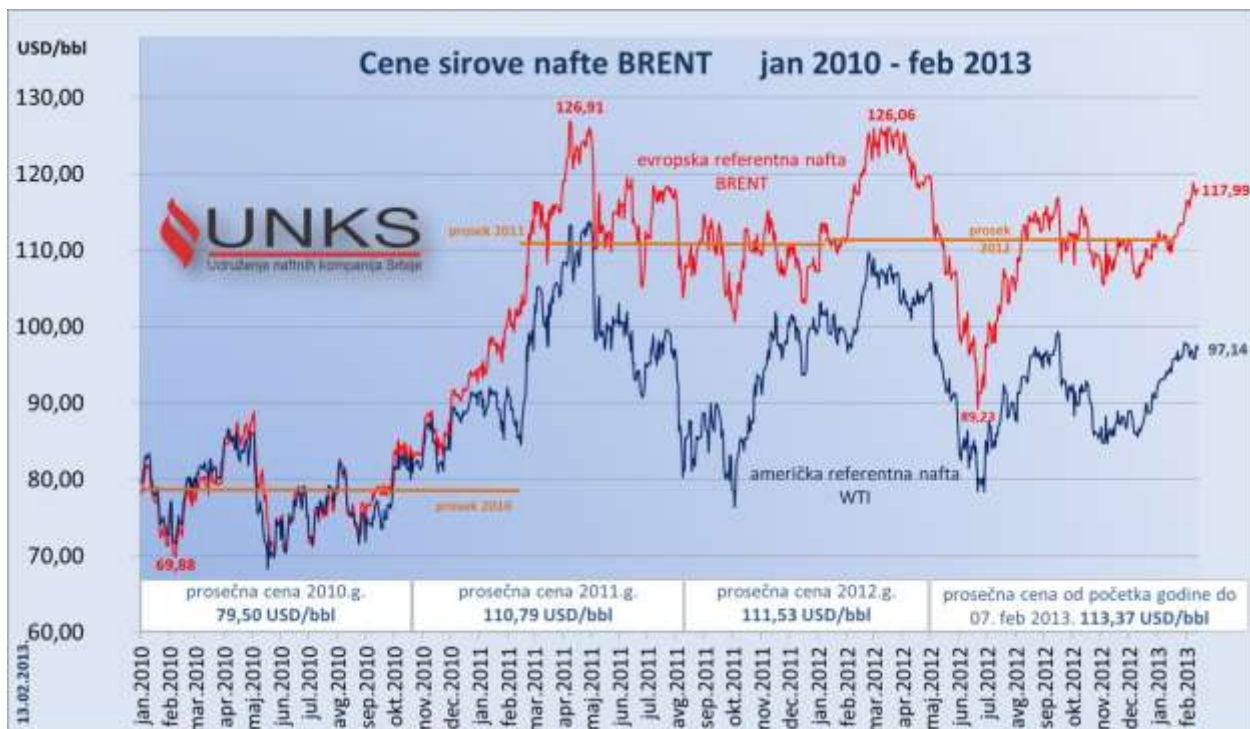
MOSKVA – Predsednik Transnjefta Nikolaj Tokarjev saopštio je u ponedeljak da je počeo bitku protiv privatnih posrednika koji su se obogatili na naftovodnoj izvoznoj strukturi njegove kompanije. „Ekipa trgovaca se godinama unazad utvrdila između prodavaca i kupaca. Barem do sada, oni su obično bili utemeljeni na granicama. Konačna pobeda protiv te bande je blizu“, rekao je Tokarjev za poslovni list **Kommersant**. Prvi je Rosnjeft, a za njim i Lukoil ovih dana izbacio posrednike i direktno ugovorio nekoliko velikih poslova izvoza nafte naftovodom Družba u Poljsku i Nemačku. **Kommersant** navodi da je jedan od posrednika koji je ostao bez posla kompanija Summa, čiji trgovački ogranak Soyuz u januaru nije uspeo da ugovori uobičajene količine nafte.

TEHERAN - Iran je ponudio Rusiji da učestvuje u razvoju više naftnih i gasnih polja te zemlje, rekao je u utorak ruski ministar energije Aleksandar Novak, a preneo **Interfax**. Novak je rekao da je iranska strana prenela Rusiji predlog „da se pridruži poslovima na jednom broju polja u procesu razvoja“. On je rekao da su na sastanku rusko-iranske međuvladine komisije u utorak razmotrene promene u iranskom zakonodavstvu koje bi omogućile ruskim kompanijama da dobiju udele u tim projektima.

5

TEHERAN – Vlada Irana najavila je uskoro otvaranje najvećeg u svetu rafinerijskog pogona za rezidualni fluidizacioni katalitički kraking (RFCC). Pogon u iranskoj rafineriji Šazand imam Homeini je kapaciteta prerade preko 90.000 barela nafte, što je dvostruko više od trenutno najvećeg RFCC pogona u svetu, prenosi iranska *Press TV*.

RIJAD - Novi generalni sekretar OPEC-a će najverovatnije biti iz Irana, ili Iraka, pošto se iz trke za to mesto povukao kandidat Saudijske Arabije. Madžid al Monef (foto levo) je odustao od kandidature pošto je u ponedjeljak imenovan za generalnog sekretara saudijskog Vrhovnog ekonomskog saveta, javio je *Bloomberg*. Nije poznato hoće li Rijad umesto njega odrediti

6 ,drugog kandidata za čelnika OPEC-a, koji se bira 31. maja. Organizacija nije uspjela na sastanku u decembru da izabere novog genseka, pa je na položaju do daljeg ostao libijac Abdala el Badri. Trka se sada praktično svodi na dva bivša ministra nafte: iranca Holamhoseina Nozarija (foto u sredini) i iračanina Tamira Hadbana (foto desno).

PRIRODNI GAS

MOSKVA - Gasprom planira u 2013. povećanje proizvodnje gasa za 1,8%, na 495,7 mlrd. m³. Do 2015. godine proizvodnja bi trebala porasti na 518 mlrd. m³ godišnje. Kompanija planira povećanje izvoza gasa u Evropu sa 138,8 mlrd. m³ u 2012. na 151,8 mlrd. m³ u 2013. godini. Prosečna cena prirodnog gasa iznosila je u 2012. godini 0,308 USD/m³. *Prime Tass*

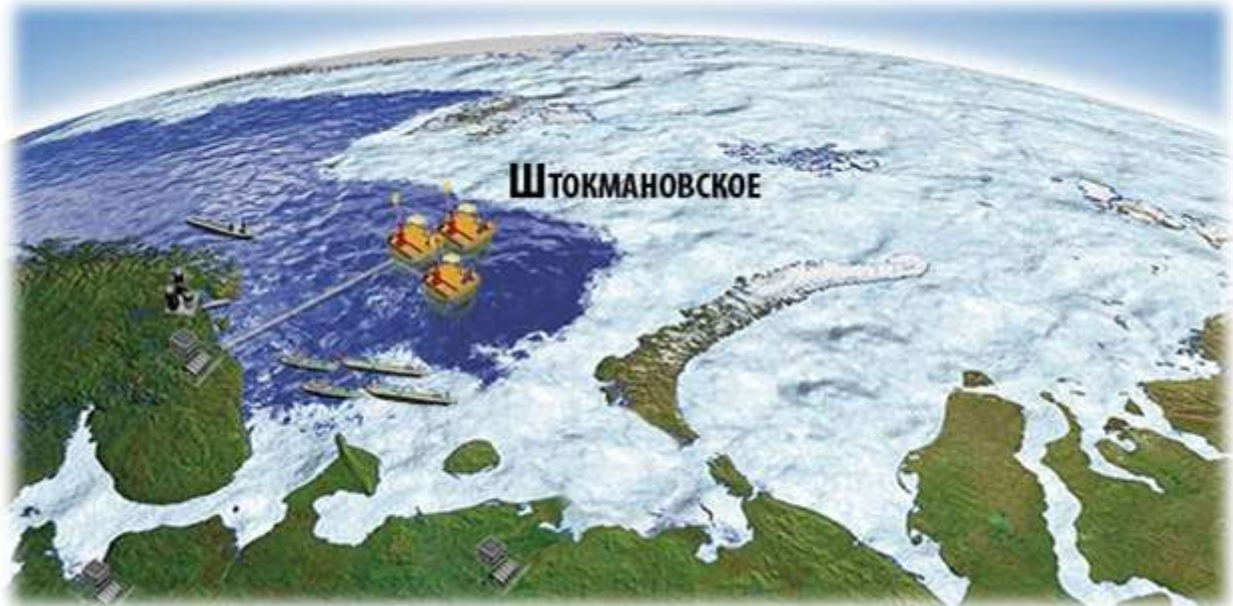

Gazprom's Profitability Vs Oil&Gas Majors

MOSKVA – Tržišna vrednost Gasproma, mereno cenom akcije u sredu od 137,18 rubalja, ili 4,56\$, pala je na 108 milijardi dolara, prenose moskovske Vedomosti i dodaje da istovremeno, poređenja radi, kapitalizacija ExxonMobila na berzi iznosi 406,4 mlrd.\$, Petrochine 330,1 mlrd.\$ i Shella 262,5 mlrd.\$. List navodi, pozivajući se na analitičare ruske banke USB, da je cena akcije ruskog kolsa pala za bezmalo 30 odsto u godinu dana što se pripisuje ogromnim kapitalnim ulaganjima vodećeg proizvođača i izvoznika gasa u svetu.

MOSKVA – Gasprom očekuje da u 2030. godini počne proizvodnju prirodnog gasa iz projekta Štokman, objavljeno je u kompaniji. Agencija *Prime Tass* iz dokumenata kompanije prenosi da se razmatraju dva proizvodna scenarija. Prema jednom, očekuje se da ovo polje u ruskom delu

7

Barencovog mora proizvede u 2030. godini 600 milijardi kubika gasa, dok drugi scenario predviđa proizvodnju od 700 milijardi kubika. Jedno od najvećih gasnih polja na svetu, sa rezervama od 3,9 biliona m³ prirodnog gasa i 56 miliona tona kondenzata gasa, inicijalno je dogovoreno da zajedno razvijaju Gasprom, Statoil i Total. U avgustu prošle godine Gasprom je odložio finalnu investicionu odluku za prvu fazu projekta do najmanje 2014. godine, zbog visokih ulaganja i niske cene gasa.

AŠGABAT - Ukrajina je postigla načelni sporazum u sredu o obnavljanju uvoza prirodnog gasa iz Turkmenistana, odakle je do 2006. uvozila godišnje 36 milijardi kubika u zamenu za gotovinu i proizvode, javlja **Associated Press**. Ipak, kompletiranje ovog dogovora traži saglasnost Kazahstana i Rusije kao tranzitnih zemalja, dodaje agencija.

HJUSTON – Britanski naftni kolos BP potpisao je ugovor na 20 godina izvoza američkog utečnjelog prirodnog gasa (LNG) iz tekšaškog terminala Freeport LNG, saopšteno je u ponedeljak. Predstavnik terminala kazao je da se radi o izvozu 4,4 miliona tona LNG-a godišnje. Pre BP-a ugovore su sa terminalom potpisale japanske kompanije Osaca Gas i Chubu Electric Power, takođe za 4,4 miliona tona američkog LNG-a godišnje. BP se pridružio Shell-u-, Exxon-u i Totalu u trci za izvoz američkog gasa, čija je eksplozivna proizvodnja oborila cene te energetske sirovine prošle godine na najniži nivo u poslednjoj dekadi, na oko 120\$ za 1.000m³, prenosi **Sinhua**.

ATINA - Državna gasna kompanija DEPA izborila sniženje cene uvoznog gasa iz Rusije, Alžira i Azerbejdžana za 12% i najavila da će za toliko sniziti cene gasa svojim velikim industrijskim potrošačima, lokalnim gasnim distributerima i proizvođačima električne energije. Grčko ministarstvo energetike je najavilo da će zatražiti od svog najvećeg snabdevača, Rusije, „da još malo spusti cene gasa“, javlja u utorak novinska agencija **ANSA**.

ATINA –Italija, Albanija i Grčka potpisale su u sredu u Atini trilateralni međuvladin sporazum za pripremu projekta Trans-jadranskog gasovoda (TAP), što je odmah evropski komesar za energiju okarakterisao „kao potencijalni pravac snabdevanja i zemalja Energetske zajednice” jugoistočne Evrope. „TAP bi mogao biti prva komponenta Južnog gasnog koridora sa ciljem direktnog povezivanja Evropske unije sa bogatim gasnim izvorima Kaspijskog regiona”, istakao je Guenther Oettinger. TAP je projektovan sa minimalnim startnim kapacitetom od 10 milijardi m3 gasa godišnje, kao direktna veza od kaspijskog regiona, preko Grčke i Albanije, podno Jadrana do Italije, a odatle dalje do Evrope. Deoničari projekta su austrijski Axpo (42,5%), norveški Statoil (42,5%) i E.On Ruhgas (15%). **New Europe**

energiju okarakterisao „kao potencijalni pravac snabdevanja i zemalja Energetske zajednice” jugoistočne Evrope. „TAP bi mogao biti prva komponenta Južnog gasnog koridora sa ciljem direktnog povezivanja Evropske unije sa bogatim gasnim izvorima Kaspijskog regiona”, istakao je Guenther Oettinger. TAP je projektovan sa minimalnim startnim kapacitetom od 10

milijardi m3 gasa godišnje, kao direktna veza od kaspijskog regiona, preko Grčke i Albanije, podno Jadrana do Italije, a odatle dalje do Evrope. Deoničari projekta su austrijski Axpo (42,5%), norveški Statoil (42,5%) i E.On Ruhgas (15%). **New Europe**

BAKU – Prirodni gas iz gigantskog projekta Šah Deniz 2 očekuje se da stigne u Evropu u 2019. godini, rekao je jedan od rukovodećih ljudi azerbejdžanske državne kompanije Socar. U obraćanju na jednom skupu u Bakuu, prvi potpredsednik Socara Elšad Nasirov je rekao da će proizvodnja iz tog projekta početi 2018. godine, „a gasovod će biti napunjen i gas stići do

9

granice Evrope u 2019.”, preneo je **Reuters** poslednju od niza prognoza sa hodogram projekta Šah Deniz 2. Polje Šah Deniz procenjuje se da sadrži 1,2 biliona kubika gasa. Proizvodnja iz projekta Šah Deniz 2, koji ispred konzorcijuma nekoliko inostranih kompanija i Socara predvodi britanski BP, očekuje se da bude 16 milijardi kubika godišnje. Od toga 10 mlrd. bi išlo za Evropu, a šest mlrd. za Tursku, a u opciji nsu dva konkurentska gasovodna projekta, Nabucco West i TAP. Odluka o putu azerbejdžanskog gasa za Evropu doneće se na leto.

BEČ – Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) je u otvorenim pismima upozorio vlade Albanije, BiH, Makedonije, Srbije i Ukrajine da još nisu primenile odredbe Direktive 1999/32/EC, vezane za smanjenje sadržaja sumpora u jednom broju tečnih naftnih i gasnih goriva. Rok za sprovođenje Direktive istekao je krajem 2011, pa Sekretarijat daje mogućnost pomenutim državama članicama EnZ da do 12. aprila 2013. ispune tu obavezu kako se ne bi pokrenuo dalji postupak predviđen neispunjenjem Zakona o ratifikaciji ugovora o Energetskoj zajednici. Direktiva 1999/32/EC određuje plafone sadržaja sumpora u pomenutim gorivima od 1%, odnosno 0,1% i način redovnog monitoringa kvaliteta goriva.

ZAGREB - JANAF je prošle godine ostvario dobit od 96,8 miliona kuna (17,17 miliona dolara), što je za 57,7% više u odnosu na 2011, pokazuju nerevidirani finansijski izveštaji naftovodne kompanije, objavljeni 12. februara na Zagrebačkoj berzi. Ukupni prihodi firme iznosili su istovremeno 487,6 mil.kn. (86,5 mil.\$), što je za 9,6% više u odnosu na 2011. godinu. *Hina*

10

ZAGREB - Hrvatska naftna kompanija Ina verovatno se neće javiti na tenderu za prodaju 45,5 posto Krajinapetrola, naftne kompanije u vlasništvu Republike Srpske, saznaje *Večernji list*. Čelnici Ine smatraju da je cena od 9,2 miliona konvertibilnih maraka – nešto manje od pet miliona evra – za pola firme preterana, a uz to bi učešćem na tenderu ugrozili izgledu u sudskoj tužbi za povrat imovine. Ina od Republike Srpske potražuje povrat 14 benzinskih stanica, upravne zgrade, naftnog terminala u Dervišima i skladišta TNG-a u Ramićima kod Banje Luke, piše Večernjak ali konstatuje da poziciju hrvatske kompanije komplikuje činjenica da Ina nikad nije bila upisana u zemljišnim knjigama kao vlasnik, već svoj zahtev temelji na građevinskim dozvolama koje su izdate na njeno ime. Situaciju dodatno komplikuje i to što Ina već poseduje 10 odsto kompanije. S tim udelom Ina je tek treći najveći deoničar u firmi, iza državnih fondova RS i kompanije Petrobart iz Gibraltara, koja drži udeo od 25 odsto, piše zagrebački list.

PETROBART

UDRUŽENA ENERGIJA

AVIA

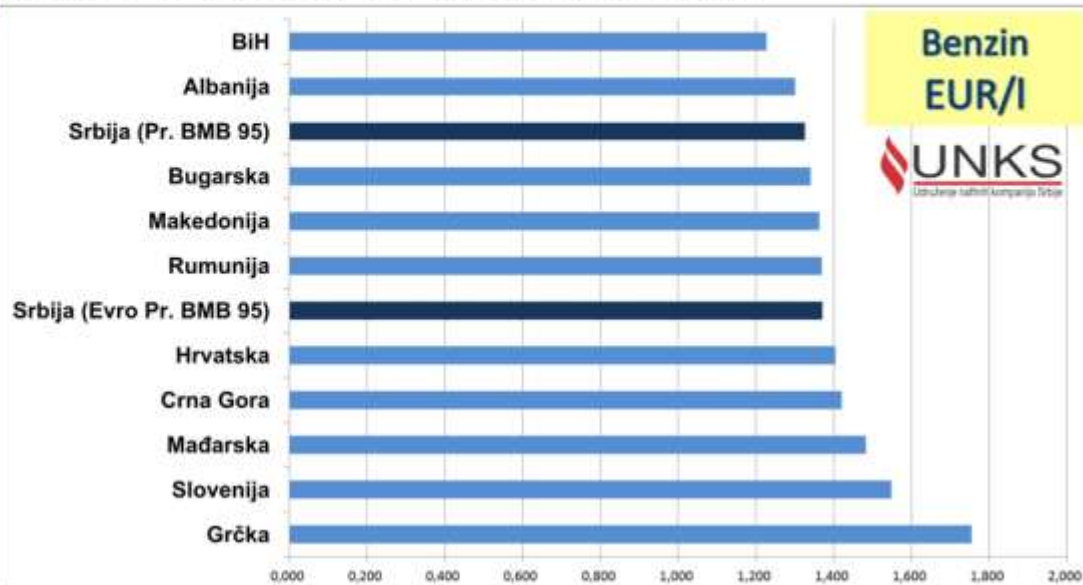
Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona 13.02.2013 izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

Benzin (EUR/l)

	BMB 95 (EN 228)	procenat prosečne cene u regionu
Grčka	1,754	124,49%
Slovenija	1,549	109,94%
Mađarska	1,482	105,19%
Crna Gora	1,420	100,79%
Hrvatska	1,404	99,65%
Srbija (Evro Pr. BMB 95)	1,371	97,31%
Rumunija	1,370	97,24%
Makedonija	1,363	96,74%
Bugarska	1,340	95,11%
Srbija (Pr. BMB 95)	1,326	94,11%
Albanija	1,301	92,34%
BiH	1,227	87,09%

Prosečna cena u regionu **1,409**

Benzin
EUR/l

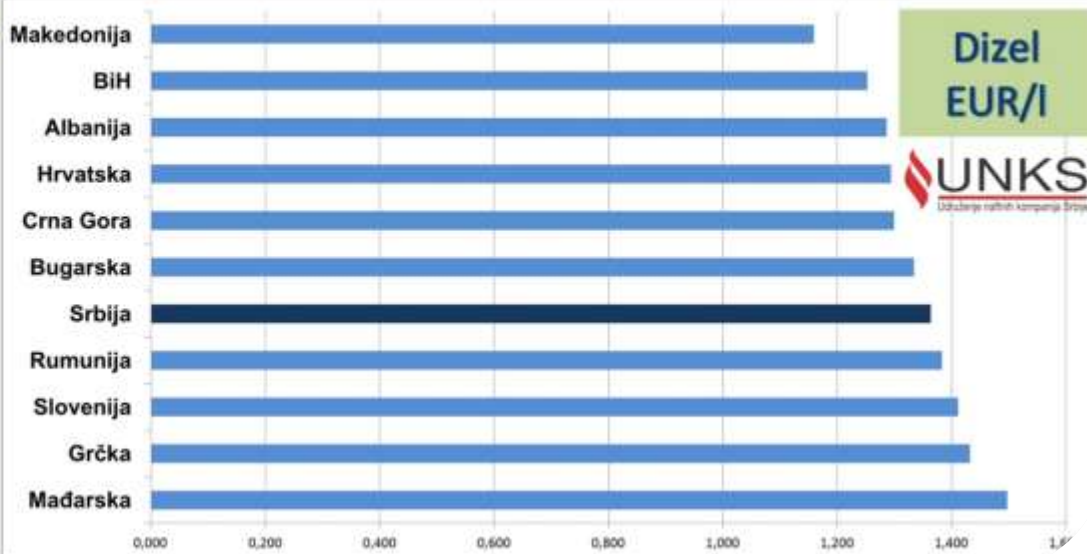

Dizel (EUR/l)

	Evro dizel (EN 590)	procenat prosečne cene u regionu
Mađarska	1,497	111,89%
Grčka	1,432	107,05%
Slovenija	1,411	105,48%
Rumunija	1,384	103,44%
Srbija	1,363	101,92%
Bugarska	1,334	99,76%
Crna Gora	1,300	97,19%
Hrvatska	1,294	96,74%
Albanija	1,287	96,18%
BiH	1,253	93,65%
Makedonija	1,160	86,70%

Prosečna cena u regionu **1,338**

Dizel
EUR/l

Prosečne cene goriva u zemljama regiona

	Prosečna cena u regionu	Procenat
Mađarska	1,497	111,89%
Grčka	1,432	107,05%
Slovenija	1,411	105,48%
Rumunija	1,384	103,44%
Srbija	1,363	101,92%
Bugarska	1,334	99,76%
Crna Gora	1,300	97,19%
Hrvatska	1,294	96,74%
Albanija	1,287	96,18%
BiH	1,253	93,65%
Makedonija	1,160	86,70%

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

Привредна комора Србије је независна, савремена и демократична небуџетска институција, национална асоцијација свих српских привредника која своју традицију, искуство, знање и стружност ставља у службу најбољег интереса својих чланаца и српске привреде.

Били смо и остајемо одговоран партнер и подршка колица привреде кроз услуге пословног информисања и саветовања, издавања докумената и сертификата, унапређења економског сарадње са иностранством, независног судије и арбитраже, едукације, капа и заступљања, заштите и промоције интереса наше привреде у земљи и свету.

www.pks.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

BUDIMPEŠTA - Mađarska vlada je najavila rebalans državnog budžeta zbog troškova ugovorene reprivatizacije gasnih kompanija od nemačke energetske grupacije E.ON. Kupovinu će obaviti mađarska državna elektroenergetska firma MVM, a vlada će garantovati za najviše 875 miliona evra, koliko će i biti isplaćeno za snabdevača gasom E.ON Földgáz Trade i operatora skladišta gasa E.ON Földgáz Storage, javlja mađarski poslovni dnevnik *Budapest Business Journal*.

BUKUREŠT – Australijska kompanija ADX Energy počela je ove nedelje seizmička ispitivanja u bloku Parta (1.221 km²) u Rumuniji, kod granice sa Srbijom. Kompanija je u sredu saopštila da će 2D i 3D snimanja u području veličine oko 400 kvadratnih kilometara biti završena u drugom kvartalu ove godine, što bi omogućilo bušenje prvog izvora već u četvrtom tromesečju 2013. Prethodne geološke studije procenjuju rezerve Parte

na 47 miliona barela nafte i 13,5 milijardi kubika prirodnog gasa. *Upstream*

